

บทที่ 2

แนวคิดทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดทฤษฎี

การศึกษานี้สืบเนื่องมาจากข้อสงสัยของข้าราชการกรุงเทพมหานคร : กรณีศึกษาข้าราชการกรุงเทพมหานครสังกัดสำนักงานเขตตลิ่งชัน ทวีวัฒนา และบางกอกน้อย จะศึกษาเกี่ยวกับทฤษฎีต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการบริโภค ได้แก่

1. ทฤษฎีการบริโภคที่สัมพันธ์กับรายได้สัมบูรณ์

เคนส์ได้เสนอทฤษฎีการบริโภคที่สัมพันธ์กับรายได้สัมบูรณ์ (จิราภรณ์ ชาววงษ์ และ พิสมัย จารุจิตติพันธ์, 2544, หน้า 299) ซึ่งเคนส์เชื่อว่า ในระบบเศรษฐกิจที่ผู้บริโภคมีเสรีภาพในการเลือกบริโภคสินค้าและบริการ ค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคที่ตั้งใจไว้ของครัวเรือนในงวดเวลาหนึ่งจะถูกกำหนดโดยระดับรายได้สัมบูรณ์ในงวดเวลานั้น โดยมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน ทั้งนี้รายได้ดังกล่าว ควรเป็นรายได้หลังหักภาษีแล้ว (เป็นรายได้ที่สามารถนำไปจับจ่ายใช้สอยได้จริง) อย่างไรก็ตาม หากจะพิจารณากรณีไม่มีภาครัฐบาล และไม่มีภาษี อาจแสดงในรูปของสมการ โดยแสดงความสัมพันธ์แบบง่าย ของการบริโภคได้ ดังนี้

$$C = a + bY ; a > 0 ; 0 < b < 1 \quad \dots(1)$$

C คือ ค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภค

a คือ ค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคในขณะที่ยังไม่มีรายได้ (autonomous consumption expenditure : แม้ว่าบุคคลจะยังไม่มีรายได้ ($Y = 0$) แต่เพื่อความอยู่รอดก็ยังคงต้องกินต้องใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค)

b คือ ค่าสัมประสิทธิ์ซึ่งแสดงถึงความลาด (slope) ของเส้นการบริโภค

Y คือ ระดับรายได้ที่สามารถนำไปจับจ่ายใช้สอยได้จริง

สามารถนำสมการ (1) ดังแสดงตั้งในภาพที่ 2.1 และจากสมการ (1) นำมาหารด้วย Y ตลอด จะได้ค่า ดังนี้

$$C/Y = a/Y + b \quad \dots(2)$$

ในที่นี้ C/Y คือ ค่า APC หมายความว่า รายได้ที่สามารถนำไปใช้จ่ายใช้สอยได้จริง 1 หน่วย จะถูกจัดสรรไปเพื่อการบริโภคเท่ากับ C/Y หน่วย และจากสมการ (1) หากพิจารณาเฉพาะส่วนที่เพิ่มขึ้น สามารถกล่าวได้ว่า ถ้าระดับรายได้ที่สามารถนำไปใช้จ่ายใช้สอยได้จริงเปลี่ยนแปลงไปเท่ากับ ΔY จะทำให้ค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคเปลี่ยนแปลงไปด้วยเท่ากับ ΔC ดังนั้น จะได้ว่า

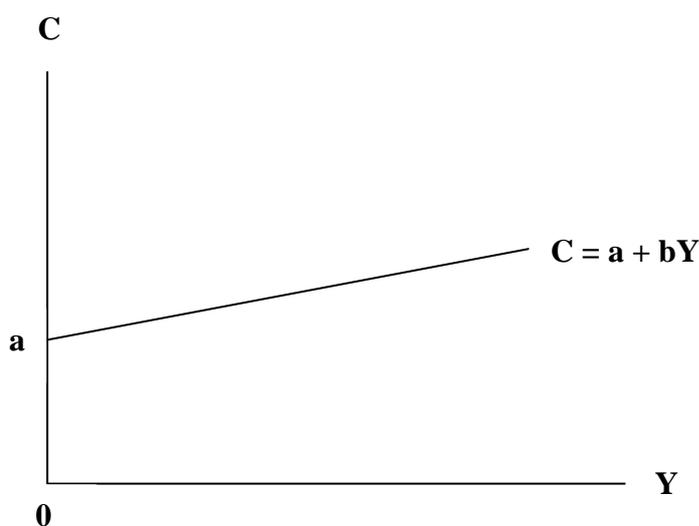
$$\Delta C = b \Delta Y \quad \dots(3)$$

$$\Delta C / \Delta Y = b \quad \dots(4)$$

ในที่นี้ $\Delta C / \Delta Y$ คือ ค่า MPC เป็นค่าความลาดในสมการ (1) นั่นเอง ดังนั้นค่าของ MPC จึงเท่ากับ 0

ภาพที่ 2.1

แสดงความสัมพันธ์ของการบริโภคกับรายได้

ที่มา : พฤติกรรมการบริโภค โดยสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง

เป็นที่น่าสังเกตว่าความสัมพันธ์ระหว่าง C และ Y ตามแนวคิดนี้ เป็นความสัมพันธ์ที่ไม่ได้สัดส่วนกัน (nonproportional relationship) กล่าวคือ เมื่อระดับรายได้สูงขึ้น ค่า APC จะลดลง ในขณะที่ค่า APC จะมากกว่า MPC ด้วย พิจารณาจากการแทนที่สมการ (3) ในสมการที่ (2) จะได้ว่า

$$APC = a/Y + MPC \quad \dots(5)$$

จากการที่ a และ MPC เป็นค่าคงที่ที่มากกว่า 0 เมื่อ Y เพิ่มขึ้น ค่า a/Y จะลดลง แต่จะไม่ลดลงน้อยกว่า 0 เป็นผลให้ APC ลดลง ในขณะที่ค่า APC จะมากกว่า MPC

2. ทฤษฎีการบริโภคที่สัมพันธ์กับรายได้เปรียบเทียบ

ทฤษฎีนี้ได้รับการพัฒนาขึ้นโดย Duesenberry (รัตนา สายคณิต, 2544, หน้า 225) ในราว ค.ศ. 1949 ความเชื่อตามแนวคิดของทฤษฎีนี้สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 สมมติฐานหลัก คือ

1. Duesenberry เชื่อว่าค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคไม่ได้ขึ้นอยู่กับระดับรายได้สัมบูรณ์ตามแนวคิดของ Keynes เท่านั้น แต่จากการที่มนุษย์มีพฤติกรรมการเลียนแบบในการบริโภคของสังคม (demonstration effect) จึงทำให้ค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคควรขึ้นอยู่กับระดับรายได้เปรียบเทียบกับระดับรายได้โดยเฉลี่ยของคนในสังคมด้วย กล่าวคือ ครว์เรือนที่มีระดับรายได้ซึ่งเปรียบเทียบกับแล้วต่ำกว่าระดับรายได้โดยเฉลี่ยของคนในสังคมมีแนวโน้มที่ครว์เรือนจะมีสัดส่วนของค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคต่อรายได้ค่อนข้างสูงนั่นคือ ค่า APC สูง ทั้งนี้เพราะพฤติกรรมของครว์เรือนจะพยายามรักษาระดับของการบริโภคให้ใกล้เคียงกับระดับการบริโภคโดยเฉลี่ยของคนในสังคม ส่วนครว์เรือนที่มีระดับรายได้ซึ่งเปรียบเทียบกับแล้วสูงกว่าระดับรายได้โดยเฉลี่ยของคนในสังคมมีแนวโน้มที่ครว์เรือนเหล่านี้จะมีค่า APC ต่ำ ทั้งนี้เพราะครว์เรือนในกลุ่มนี้จะมีระดับของการบริโภคสูงอยู่แล้ว ดังนั้น จึงสามารถที่จะทำการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคโดยจัดสรรเงินจากรายได้เพียงส่วนน้อยก็พอเพียงสำหรับการบริโภคสินค้าและบริการให้ใกล้เคียงกับระดับการบริโภคโดยเฉลี่ยของคนในสังคม พฤติกรรมการบริโภคที่ได้รับอิทธิพลจากระดับรายได้เปรียบเทียบกับระดับรายได้โดยเฉลี่ยของคนในสังคมนี้ จะมีลักษณะของเส้นการบริโภคระยะสั้นเช่นเดียวกับเส้นการบริโภคที่ได้รับอิทธิพลจากระดับรายได้สัมบูรณ์ตามแนวคิดของ Keynes กล่าวคือ ในระยะสั้น เมื่อระดับรายได้เพิ่มขึ้น ค่า APC จะลดลง ในขณะที่ค่า APC จะมากกว่า MPC ส่วนในระยะยาวเชื่อว่า ลักษณะการกระจายรายได้ของคนในสังคมน่าจะดีขึ้น กล่าวคือ การกระจายรายได้ค่อนข้างคงที่ ระดับรายได้เปรียบเทียบกับระดับรายได้โดยเฉลี่ยของสังคมก็จะค่อนข้างคงที่ด้วย (relative distribution of income is stable) ค่า APC จึงไม่เปลี่ยนแปลงและโน้มเอียงที่จะเท่ากับ MPC

2. นอกจาก Duesenberry จะเชื่อว่า การใช้จ่ายเพื่อการบริโภคขึ้นอยู่กับระดับรายได้เปรียบเทียบกับระดับรายได้โดยเฉลี่ยของสังคมแล้ว และเชื่อว่าค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคในงวดปัจจุบันยังขึ้นอยู่กับระดับค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคในงวดเวลาก่อน ๆ อีกด้วย ทั้งนี้เพราะครว์เรือนที่มีระดับค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคและระดับรายได้อยู่ในระดับหนึ่งแล้วจะเป็นการยากที่จะทำให้ครว์เรือนลดระดับค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคให้ต่ำกว่าเดิม เมื่อระดับรายได้

เปรียบเทียบกับระดับรายได้ที่เคยได้รับสูงสุด (previous peak income) แยก ค่า APC จึงสูงขึ้น สามารถเขียนในรูปสมการได้เป็น

$$APC = a - bY/Y_p \quad \dots(6)$$

$$C/Y = a - bY/Y_p \quad \dots(7)$$

C คือ ค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภค

a คือ ค่า APC ในขณะ Y/Y_p เท่ากับ 0

b คือ ค่า coefficient ซึ่งแสดงถึงความลาด (slope) ของเส้นแสดงความสัมพันธ์ระหว่าง APC และ Y/Y_p นั้นเอง

Y คือ ระดับรายได้ในงวดปัจจุบัน

Y_p คือ ระดับรายได้สูงสุดที่ครัวเรือนเคยได้รับในงวดเวลาก่อน

เครื่องหมายหน้าค่า b บอกให้ทราบว่า APC จะเปลี่ยนแปลงในทิศทางที่ผกผันกับอัตราส่วนเปรียบเทียบระหว่างระดับรายได้ในงวดปัจจุบันและระดับรายได้ที่เคยได้รับสูงสุดในงวดเวลาก่อน เมื่อนำสมการ (2) มาหารด้วย Y ตลอด จะได้เส้นการบริโภคตามแนวคิดนี้อยู่ในรูป

$$C = aY - bY^2/Y_p \quad \dots(8)$$

จากสมการ (3) นำมาหาค่า C/Y จะได้ว่า

$$C/Y = a - 2bY/Y_p \quad \dots(9)$$

C/Y มีความหมายเหมือน DC/DY เมื่อ DY เข้าใกล้ 0 (D = change in) ซึ่งก็คือ ค่า MPC นั้นเอง ดังนั้นจากสมการ (4) จะได้ว่า

$$MPC = a - 2bY/Y_p$$

ถ้าระดับรายได้ของครัวเรือนลดลงเรื่อย ๆ ค่า Y จะสูงกว่า Y_p มากขึ้น ในขณะที่ Y_p คงที่ ดังนั้น Y/Y_p ลดลงเป็นผลให้ค่า APC เพิ่มขึ้น เมื่อพิจารณาสมการ (1) และ (5) จะเห็นได้ว่า APC จะมีค่ามากกว่า MPC ด้วย

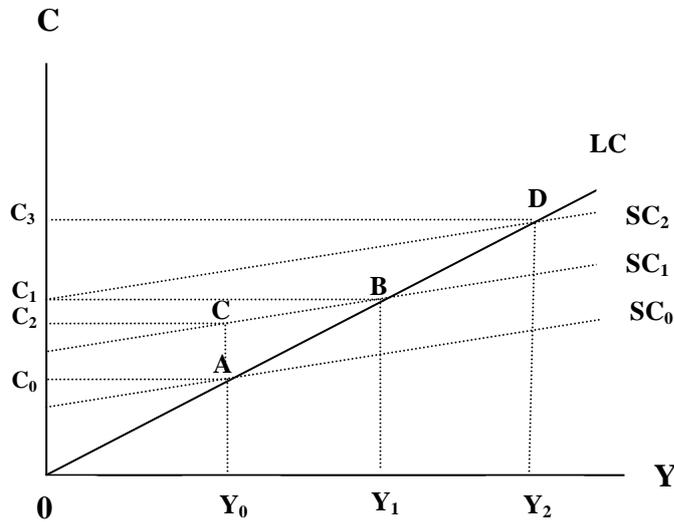
แต่หากระดับรายได้สูงขึ้นเรื่อย ๆ อย่างมีเสถียรภาพ ค่า Y จะสูงกว่า Y_p แต่ทั้ง Y และ Y_p ต่างก็จะสูงขึ้นตามกันไป ดังนั้น ค่า APC จึงค่อนข้างคงที่

ในระยะยาวเชื่อว่า ระดับรายได้ของครัวเรือนน่าจะมีแนวโน้มสูงขึ้นเรื่อย ๆ ดังนั้นลักษณะของเส้นการบริโภค ระยะยาวจึงควรมีค่า APC ค่อนข้างคงที่ด้วยในขณะเดียวกัน เส้นการบริโภคในระยะยาวก็จะเป็นเส้นที่ลากออกจากจุดกำเนิดด้วยเช่นกัน

ซึ่งอาจแสดงความสัมพันธ์ระหว่างค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคกับระดับรายได้ในระยะสั้น และระยะยาว ดังแสดงในภาพที่ 2.2 ดังนี้

ภาพที่ 2.2

ความสัมพันธ์ระหว่างค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภค และระดับรายได้ที่สามารถนำไปจับจ่ายใช้สอยได้จริง

ที่มา : พฤติกรรมการบริโภค โดยสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง

สมมติว่า ในงวดเวลาที่ 0 ครั้วเรือนทำการบริโภค ณ จุด A โดยมีรายได้เท่ากับ OY_0 และมีค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคเท่ากับ OC_0

ต่อมาในงวดเวลาที่ 1 ครั้วเรือนมีรายได้สูงขึ้นเป็น OY_1 ครั้วเรือนจะทำการบริโภคไปตามเส้นการบริโภคระยะยาว (LC) ที่จุด B โดยมีค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคเท่ากับ OC_1 (รายได้สูงสุดในงวดเวลาก่อน คือ OY_0) ค่า APC ไม่เปลี่ยนแปลง

ในงวดเวลาที่ 2 ครั้วเรือนมีรายได้ลดลงกลับมาเป็น OY_0 (รายได้สูงสุดในงวดเวลาก่อน คือ OY_1) ครั้วเรือนจะไม่กลับมาทำการบริโภคที่จุด A เหมือนในงวดเวลาที่ 0 อีก แต่จะพยายามรักษาระดับค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคไว้ โดยจะทำการบริโภคตามเส้นการบริโภคระยะสั้น (SC_1) แทนที่จุด C ค่า APC สูงขึ้น และ APC มากกว่า MPC ค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคเท่ากับ OC_2

ในงวดเวลาที่ 3 ครั้วเรือนมีรายได้สูงขึ้นกลับมาเป็น OY_1 ซึ่งระดับรายได้ ณ จุดนี้จะเป็นระดับรายได้เดียวกับระดับรายได้สูงสุดในงวดเวลาก่อน ครั้วเรือนจะเลื่อนการทำการบริโภคจากจุด C กลับขึ้นมาอยู่ที่ B ตามแนวเส้นการบริโภคระยะสั้น โดยมีค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคเท่ากับ OC_1 ค่า APC ลดลง แต่ APC ยังคงมากกว่า MPC

ต่อมาในงวดเวลาที่ 4 ครัวเรือนมีรายได้สูงขึ้นไปอีกเป็น OY_2 (รายได้สูงสุดในงวดเวลา ก่อน คือ OY_1) ครัวเรือนจะทำการบริโภคเพิ่มขึ้นตามเส้นการบริโภคระยะยาวที่จุด D โดยมีค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคเท่ากับ OC_3 ค่า APC ไม่เปลี่ยนแปลง

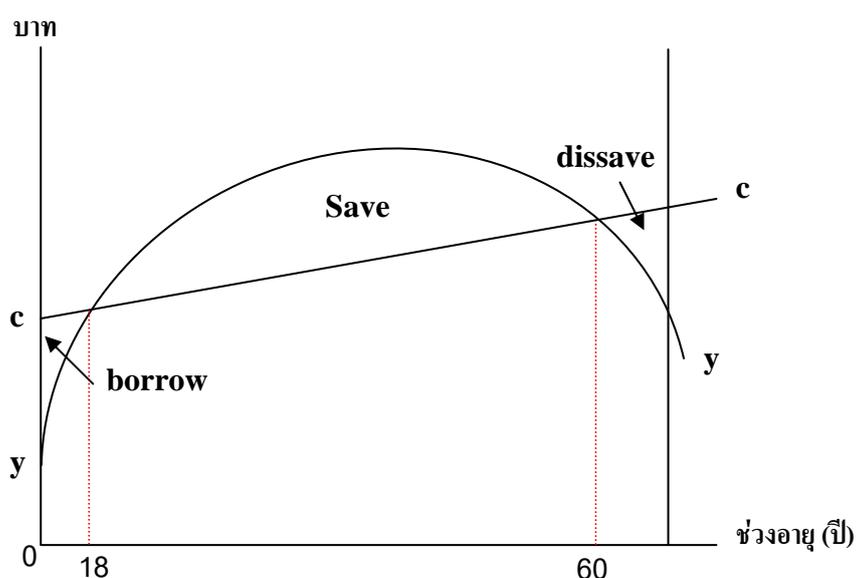
การปรับตัวจะเป็นลักษณะเช่นนี้เรื่อยไป แล้วแต่ระดับรายได้ของครัวเรือนว่าจะมีการขึ้น ลงเทียบกับระดับรายได้สูงสุดในงวดเวลาก่อน

3. ทฤษฎีการบริโภคในวงจรชีวิต (Life Cycle Theory of Consumption)

ทฤษฎีการบริโภคในวงจรชีวิต (Life Cycle Theory of Consumption) (วันรักษ์ มิ่งมณีนาคิน ,2550, หน้า 150) เป็นทฤษฎีที่พัฒนาขึ้นโดยนักเศรษฐศาสตร์หลายท่าน อาทิ ฟรังโก มอดดิเกลียนี (Franco Modigliani) อัลเบิร์ต แอนโด (Albert Ando) และริชาร์ด บรูมเบิร์ก (Richard Brumberg) มีแนวคิดว่าการตัดสินใจของครัวเรือนระหว่างการบริโภคกับการออม ในขณะใดขณะหนึ่ง สะท้อนถึงความพยายามที่จะให้บรรลุเป้าหมายของการกระจายการบริโภค ตลอดชีวิตภายใต้ข้อจำกัดของรายได้หรือทรัพยากรที่คาดว่าจะได้รับตลอดช่วงอายุขัย ซึ่งก็หมายความว่า ระดับการบริโภคของครัวเรือนมิได้ขึ้นอยู่กับรายได้ในงวดปัจจุบันเท่านั้น แต่ยังขึ้นอยู่กับรายได้ที่ได้จากการขายแรงงานของตนตลอดชีวิตกับสินทรัพย์ที่สะสมตลอดชีวิตอีกด้วย

ภาพที่ 2.3

การกระจายรายได้และการบริโภคในวงจรชีวิต

ที่มา : พฤติกรรมการบริโภค โดยสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง

ตามสมมติฐานของทฤษฎีการบริโภคในวงจรชีวิต การกระจายของรายได้และการบริโภคของบุคคลในวงจรชีวิตเป็นไปในลักษณะที่แสดงไว้ตามภาพที่ 2.3 ในช่วงอายุน้อยบุคคลยังมีรายได้ต่ำ แต่เมื่อบุคคลมีอายุมากขึ้นก็จะมีรายได้สูงขึ้น และมีรายได้ลดลงเมื่อมีอายุอยู่ในวัยสูงอายุ การกระจายรายได้ตลอดชั่วอายุขัยจะมีลักษณะเหมือนเส้นโค้ง yy ส่วนการกระจายการบริโภคตลอดชั่วอายุขัยจะมีลักษณะเหมือนเส้น cc ซึ่งเอียงลาดจากซ้ายมือขึ้นไปทางขวามือ แสดงว่าในช่วงอายุน้อย ระดับการบริโภคของบุคคลจะยังต่ำอยู่ แต่ระดับการบริโภคจะสูงขึ้นไปเรื่อย ๆ เมื่อบุคคลมีอายุมากขึ้น

ในช่วงต้นของชีวิต (0-18 ปี) บุคคลจะมีรายได้ไม่เพียงพอต่อการบริโภค ดังนั้นบุคคลจึงต้องประพฤติดันเป็นผู้ก่อหนี้ ต่อมาในช่วงกลางของชีวิต (18-60 ปี) จึงจะเริ่มที่จะมีรายได้เหลือจ่ายจนสามารถชดใช้หนี้เดิมได้และเก็บเงินสะสมไว้สำหรับช่วงปลายของชีวิต ในช่วงปลายของชีวิต (60 ปีขึ้นไป) รายได้ลดลงอย่างรวดเร็วแต่การบริโภคนั้นยังอยู่ในระดับสูง ระยะเวลาที่ผู้บริโภคนั้นเริ่มเอาเงินออกมาใช้จนถึงสิ้นชีวิตลง

4. ทฤษฎีรายได้ถาวร (permanent Income Theory of Consumption)

ฟรีดแมนได้เสนอทฤษฎีการบริโภคที่สัมพันธ์กับรายได้ถาวร (Permanent Income Theory of Consumption) ขึ้นในปี 2500 (ค.ศ.1957)(วันรักษ์ มิ่งมณีนาคิน,2550,หน้า 147-149) โดยเขามีความเห็นว่าเป็นว่า ในระยะยาวการบริโภคจะมีความสัมพันธ์กับรายได้ถาวรในสัดส่วนที่คงที่ ดังสมการ

$$C = kY^p \dots\dots\dots(10)$$

โดยที่

k	=	สัดส่วนการบริโภคต่อรายได้
Y ^p	=	รายได้ถาวร

รายได้เฉลี่ยระยะยาวที่คาดว่าจะได้รับจากสินทรัพย์ที่เป็นมนุษย์ (human wealth) และสินทรัพย์ที่ไม่เป็นมนุษย์ (non-human wealth) นั่นคือ รายได้เฉลี่ยที่คาดว่าจะได้รับจากการทำงานและจากสินทรัพย์อื่น ๆ ที่บุคคลถือไว้ อย่างไรก็ตาม ในงวดเวลาหนึ่งๆ รายได้ที่เกิดขึ้นอาจจะแตกต่างไปจากรายได้ถาวรได้ เพราะมีรายได้ชั่วคราวเกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นรายได้ในระดับส่วนบุคคล หรือในระดับส่วนรวม ดังนั้น จึงได้

$$Y = Y^p + Y^t \quad \dots\dots\dots(11)$$

โดยที่

$$Y = \text{รายได้ที่เกิดขึ้นจริงในงวดเวลาหนึ่ง}$$

$$Y^p = \text{รายได้ถาวร}$$

$$Y^t = \text{รายได้ชั่วคราว}$$

รายได้ชั่วคราวที่เกิดขึ้นในงวดเวลาใดเวลาหนึ่งนี้อาจจะมีค่าเป็นบวก หรือเป็นลบก็ได้ แต่ในระยะยาวแล้วค่าบวกและค่าลบจะชดเชยกันได้พอดี ดังนั้นในระยะยาวรายได้ที่เกิดขึ้นจริงในงวดเวลาใดก็ตามจะเป็นรายได้ถาวรเท่านั้น

รายได้ถาวรในงวดเวลาใดจะเป็นฟังก์ชันกับรายได้ถาวรในอดีต และส่วนเปลี่ยนแปลงของรายได้ นั่นคือ

$$Y_t^p = Y_{t-1}^p + a(Y_t - Y_{t-1}^p) \quad ; 0 < a < 1 \quad \dots\dots\dots(12)$$

ส่วนทางด้านกรบริโภคที่เกิดขึ้นในงวดเวลาใดก็เช่นเดียวกันกับทางด้านรายได้ กล่าวคือ การบริโภคที่เกิดขึ้นจะประกอบด้วยกรบริโภคถาวร และกรบริโภคชั่วคราว นั่นคือ

$$C = C^p + C^t \quad \dots\dots\dots(13)$$

โดยที่

$$C = \text{การบริโภคที่เกิดขึ้นจริงในงวดเวลาหนึ่ง}$$

$$C^p = \text{การบริโภคถาวร}$$

$$C^t = \text{การบริโภคชั่วคราว}$$

กรบริโภคถาวร หมายถึง กรบริโภคที่ดำเนินในชีวิตประจำวัน ส่วนกรบริโภคชั่วคราว หมายถึง การใช้จ่ายเฉพาะกิจเป็นครั้งคราว อาจค่าเป็นบวกหรือลบได้เช่นกัน กรณีที่กรบริโภคชั่วคราวมีค่าเป็นบวก เช่น ค่ารักษาพยาบาล ค่าจัดงานเลี้ยง เป็นต้น ดังนั้นในระยะยาวกรบริโภคที่เกิดขึ้นจริงจะเป็นกรบริโภคถาวร ด้วยเหตุผลเช่นเดียวกันกับกรณีของรายได้

ฟริตแมนได้มีข้อสมมติว่า เมื่อใดก็ตามที่รายได้ปัจจุบันลดลงต่ำกว่ารายได้สูงสุดที่เคยได้รับ ผู้บริโภคจะไม่ค่อยเต็มใจลดระดับกรบริโภคในปัจจุบันเท่าใดนัก เพราะตนเองเคยชินกับมาตรฐานการครองชีพเดิม เพื่อประโยชน์ในการรักษาระดับการครองชีพไม่ให้ลดต่ำลงไปกว่าเดิมมากนัก ผู้บริโภคจำเป็นต้องใช้เงินออมมากขึ้น เมื่อรายได้เพิ่มขึ้นเข้าหาระดับเดิม ค่า MPC ก็จะถูก

รักษาไว้ในระดับต่ำจนกระทั่งเงินออมเพิ่มขึ้นเท่าเดิม MPC จึงสูงขึ้น ดังนั้นในระยะยาว $0 < MPC = APC > 1$ การบริโภคเป็นสัดส่วนค่อนข้างคงที่กับรายได้

2.2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

2.2.1 การศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับข้อจำกัดทางการเงินและกำหนดพฤติกรรมการก่อหนี้ของครัวเรือน

กาญจนา พูลแก้ว (2544) ศึกษาพฤติกรรมการก่อหนี้ และความสามารถในการชำระหนี้สินที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจชั้นประทวนในสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดขอนแก่น การศึกษาวิจัยมีวัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะส่วนบุคคลพฤติกรรมการก่อหนี้ และความสามารถในการชำระหนี้สินของข้าราชการตำรวจชั้นประทวนในสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดขอนแก่น
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรค ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการก่อหนี้และความสามารถในการชำระหนี้สินของข้าราชการตำรวจชั้นประทวนในสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดขอนแก่น

กลุ่มประชากรตัวอย่างในการวิจัย เป็นข้าราชการตำรวจชั้นประทวนในสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดขอนแก่น โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล 8 สิงหาคม 2544 – 8 กันยายน 2544 จำนวน 352 คน ประมวลและวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Window Version 8.0 คำนวณหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าไคสแควร์ (Chi-square) หาความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ผลการวิจัยพบว่า

1. ข้าราชการตำรวจชั้นประทวนในสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดขอนแก่น ที่ศึกษาจำนวน 352 คน เป็นเพศชาย 284 คน เพศหญิง 68 คน มีอายุระหว่าง 31-40 ปี ระดับการศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และมีอายุราชการตั้งแต่ 11-20 ปี มีเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่งอยู่ระหว่าง 8,001-10,000 บาท มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 1-3 คน มีรายได้ของครัวเรือนอยู่ระหว่าง 14,001 บาทขึ้นไป มีรายจ่ายของครัวเรือนอยู่ระหว่าง 8,001-10,000 บาท ต่อเดือน การก่อหนี้สินมีวัตถุประสงค์หรือสาเหตุการก่อหนี้สินเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในครัวเรือน ลักษณะการกู้ยืมส่วนใหญ่กู้ยืมเงินแบบมีสัญญาเงินกู้ แหล่งกู้ยืมเงินส่วนใหญ่กู้ยืมเงินจากสหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจ มีจำนวนหนี้สินในครัวเรือนอยู่ระหว่าง 100,001 – 500,000 บาท และข้าราชการตำรวจชั้นประทวนในสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดขอนแก่นร้อยละ 85 คิดว่าจำนวนหนี้สิน

ดังกล่าวเป็นภาระหนี้สินที่น้อย และมีสาเหตุค้างชำระหนี้เนื่องจากมีค่าใช้จ่ายในครัวเรือนสูงขึ้น แต่ก็ผ่อนชำระหนี้ได้ตามกำหนด จำนวนเงินที่สามารถผ่อนชำระหนี้ได้ตามกำหนดข้อตกลงอยู่ระหว่างไม่เกิน 100,000 บาท แล่งรายได้ที่นำมาชำระหนี้ได้มาจากเงินเดือน ไม่เคยมีการชำระหนี้เงินกู้ก่อนหมดสัญญา ไม่เคยขอผ่อนผันประนอมหนี้กับเจ้าหนี้ ไม่มีหนี้ค้างชำระ มีความสามารถชำระหนี้ได้ตามกำหนด

2. ลักษณะส่วนบุคคล พฤติกรรมการก่อหนี้และความสามารถในการชำระหนี้สินมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจชั้นประทวนในสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดขอนแก่น พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติหน้าที่ ได้แก่ สถานภาพสมรส จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ลักษณะการกู้ยืมเงิน จำนวนหนี้สินที่เป็นตัวเงิน จำนวนภาระหนี้ ระยะเวลาชำระหนี้เกินกำหนด การผ่อนชำระหนี้ได้ตามกำหนด จำนวนเงินที่สามารถผ่อนชำระหนี้ได้ตามข้อตกลง แล่งที่มาของรายได้ที่นำมาชำระหนี้สินและปัญหาหนี้ค้างชำระติดต่อกัน มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติหน้าที่ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

3. ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับพฤติกรรมการก่อหนี้สินและความสามารถในการชำระหนี้สินของข้าราชการตำรวจชั้นประทวนในสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดขอนแก่นที่สำคัญ ได้แก่ ปัญหาพฤติกรรมการก่อหนี้สินและความสามารถในการชำระหนี้สินทำให้ขาดสมาธิในการทำงานมีความเครียด ทำให้ขาดงาน ลางาน ทำงานไม่มีประสิทธิภาพ ผิดพลาดบ่อย ข้อเสนอแนะ คือ ควรจัดสรรสวัสดิการต่างๆ เพิ่มขึ้น จัดหาอาชีพเสริม จัดหาแหล่งเงินกู้อัตราดอกเบี้ยต่ำ เพิ่มเงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง จัดหาวัสดุอุปกรณ์ในการทำงาน ขยายเวลาการกู้เงิน จัดหากองทุนกู้ยืมให้กับตำรวจ พักชำระหนี้และจัดอบรมให้ข้าราชการตำรวจรู้จักการออมการประหยัด

ทรงวิทย์ วงศ์พระถาง (2546) ศึกษามูลเหตุที่มีอิทธิพลต่อการกู้ยืมเงินของข้าราชการทหารชั้นประทวน ศึกษากรณี หน่วยทหารระดับกองทัพนในพื้นที่ค่ายกำแพงเพชรอัครโยธิน อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร วัตถุประสงค์ในการวิจัย เพื่อศึกษาถึงมูลเหตุ หรือปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกู้ยืมเงินของข้าราชการทหารชั้นประทวน ศึกษารายละเอียดของแหล่งกู้ยืมเงินต่างๆของข้าราชการทหารชั้นประทวน ทั้งที่เป็นแหล่งกู้ยืมเงินในระบบและแหล่งกู้ยืมเงินนอกระบบ และผลกระทบอันเกิดจากการกู้ยืมเงินของข้าราชการทหารชั้นประทวน เพื่อเสนอแนะแนวทางแก้ปัญหาอันเกิดจากการกู้ยืมเงินที่ถือเป็นจุดเริ่มต้นแห่งภาระหนี้สิน ซึ่งบั่นทอนคุณภาพ

ชีวิตของข้าราชการทหารชั้นประทวนรวมไปถึงบุคคลในครอบครัว ทั้งยังส่งผลต่อหน้าที่การงานที่รับผิดชอบ

การศึกษาใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือหลักในการเก็บรวบรวมข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง ระยะเวลาในการเก็บข้อมูล 15 มีนาคม 2547 – 19 มีนาคม 2547 จำนวน 327 คนจากจำนวนข้าราชการทหารชั้นประทวนที่มีประชากรทั้งสิ้น 768 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 42.58 ซึ่งเป็นข้าราชการทหารชั้นประทวน สังกัดหน่วยทหารระดับกองทัพบก ที่มีที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ของค่ายกำแพงเพชรอัครโยธิน อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร ประกอบด้วย กองพันทหารสื่อสารที่ 101 กองพันทหารสื่อสารที่ 102 กองพันนักเรียนกรมทหารสื่อสาร และกองพันทหารสื่อสารซ่อมบำรุงเขตหลังนาย และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS คำนวณหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาพบว่า มูลเหตุที่มีผลต่อการกู้ยืมเงินของข้าราชการทหารชั้นประทวนเรียงตามลำดับจากมูลเหตุที่มีผลมากไปหาน้อย ได้แก่ ผลตอบแทนประจำในรูปของเงินเดือนที่น้อยไม่เพียงพอต่อค่าใช้จ่ายในครอบครัว เบียดเบียนหรือรายได้พิเศษในแต่ละเดือนไม่เหมาะสม การหาที่อยู่อาศัยในยามเกษียณ และสวัสดิการช่วยเหลือทหารชั้นผู้น้อยของทางราชการไม่เพียงพอเป็นต้น โดยข้าราชการทหารชั้นประทวนส่วนใหญ่ใช้บริการกู้ยืมเงินจากแหล่งที่กู้ที่เป็นสวัสดิการ เช่น สหกรณ์ออมทรัพย์ เงินสวัสดิการราชการ และธนาคาร ซึ่งเป็นการกู้ในระบบที่สามารถควบคุมได้ นอกนั้นเป็นการกู้ยืมจากแหล่งเงินกู้ที่มีลักษณะเป็นแหล่งเงินกู้นอกระบบ ซึ่งก่อปัญหาในการควบคุมสภาพหนี้สิน ปัญหาดังกล่าวได้ก่อให้เกิดผลกระทบต่อขวัญกำลังใจในการทำงาน คุณภาพงาน คุณภาพชีวิตในครอบครัวตกต่ำอันเกิดจากความวิตกกังวลต่อปัญหาดังกล่าว

จันทิพา บุญยะสมิต (2548) ศึกษาโครงสร้างและพฤติกรรมการกู้เงินจากตลาดเงินนอกระบบในหน่วยทหาร กรณีศึกษา นายทหารชั้นประทวน สังกัดกองบัญชาการทหารสูงสุด วัตถุประสงค์เพื่อการศึกษา โครงสร้างตลาดเงินนอกระบบและพฤติกรรมการให้กู้ ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคของการให้กู้เงินในตลาดเงินนอกระบบ รวมถึงการศึกษาถึงพฤติกรรมการกู้ของผู้กู้เงินจากตลาดเงินนอกระบบ ในหน่วยทหารกองบัญชาการทหารสูงสุดใช้วิธีการศึกษาเชิงสำรวจ โดยใช้ข้อมูลปฐมภูมิ (primary data) ซึ่งจะทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล พฤศจิกายน 2547 – ธันวาคม 2547 จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ตั้งไว้ 100 นาย เพื่อศึกษาโครงสร้าง และพฤติกรรมการให้กู้เงินจากตลาดเงินนอกระบบใน

หน่วยทหาร สังกัดกองบัญชาการทหารสูงสุด ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์นายทุนผู้ให้กู้จำนวน 5 คน พร้อมทั้งทำการวิเคราะห์ด้วยวิธีการวัดการกระจุกตัวของอุตสาหกรรมโดยใช้ดัชนีเฮอพิวดซ์ ส่วนการศึกษาถึงพฤติกรรมการกู้ของผู้กู้เงินจากตลาดเงินนอกระบบในหน่วยงานต่างๆ ในกองบัญชาการทหารสูงสุด โดยใช้ข้อมูลปฐมภูมิที่ได้จากการสำรวจนำมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย พบว่า โครงสร้างตลาดของตลาดเงินกู้นอกระบบในหน่วยทหาร กองบัญชาการทหารสูงสุด มีการกระจุกตัวสูง มีการแข่งขันต่ำ ส่วนการให้สินเชื่อของตลาดเงินกู้ นอกระบบ พบว่า ผู้ให้กู้นอกระบบประกอบด้วยผู้ให้กู้ต่างๆ เช่น เพื่อนทหาร ญาติพี่น้อง พ่อค้า แม่ค้า และร้านทอง ซึ่งผู้ให้กู้มีมูลเหตุจูงใจในการปล่อยเงินกู้ คือ การได้รับผลตอบแทนสูงใน ระยะสั้น เนื่องจากโดยเฉลี่ยได้รับผลตอบแทนร้อยละ 5-10 ต่อเดือน และยังพบว่าเหตุผล ประการหนึ่ง คือ ต้องการช่วยเหลือผู้กู้ โดยมีระยะเวลาในการปล่อยเงินกู้จะมีตั้งแต่ 1 เดือน ถึง 12 เดือน โดยไม่มีการกำหนดเป็นหลักเกณฑ์ที่แน่นอน ส่วนปัญหาอุปสรรคในการให้กู้ จากผล การศึกษา พบว่า ปัญหาอุปสรรคที่สำคัญในการให้กู้เงิน คือ การที่ผู้กู้ไม่สามารถชำระเงินคืน ตามเงื่อนไขได้และในบางครั้งต้นทุนในการติดตามหนี้สูงกว่าผลตอบแทนที่ได้ และยังพบว่าเป็น นายทหารชั้นประทวนที่มีหนี้จากแหล่งเงินกู้นอกระบบเป็นจำนวนเงินสูงกว่า 15,000 บาท รวมถึง กลุ่มที่มีอายุงาน 10-15 ปี และกลุ่มนายทหารชั้นประทวนที่มีสถานภาพโสด

ร.ต.ท. สุกฤษณ์ เสงี่ยมลักษณะ (2544) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ภาวะการหนี้สินและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับภาระหนี้สินของข้าราชการตำรวจน้ำ โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อสำรวจภาวะการหนี้สินและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับภาระการมีหนี้สินของข้าราชการ ตำรวจน้ำ ใช้วิธีการศึกษาโดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามของข้าราชการตำรวจ ในสังกัดกองกำกับการ 1 กองตำรวจน้ำ จำนวน 318 คน และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการวิเคราะห์โดยใช้ตารางไขว้ การวิเคราะห์ความแปรปรวนและ ทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ด้วยวิธีทดสอบค่าไคสแควร์ (Chi-square) ผลการศึกษาพบว่า

1. ข้าราชการตำรวจในสังกัดกองกำกับการ 1 กองตำรวจน้ำร้อยละ 69 เห็นว่ารถยนต์หรือ รถจักรยานยนต์เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับชีวิตข้าราชการตำรวจน้ำอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ปืน และ เครื่องอำนวยความสะดวก กลุ่มตัวอย่างมีเงินเดือนและรายได้เสริม แต่ก็ยังไม่เพียงพอกับ ค่าใช้จ่ายในครอบครัว และมีหนี้จากการซื้อสินค้าเงินผ่อน การใช้เครดิตในการซื้ออาหาร แล้วจ่ายภายหลัง อย่างไรก็ดี กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 70 ไม่ได้คิดว่าตนเองใช้จ่ายฟุ่มเฟือย

เกินความจำเป็น และกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 70 เป็นหนี้สหกรณ์ออมทรัพย์ เพื่อนำไปชำระหนี้ และชำระหนี้คืนโดยหักเงินเดือน นอกจากนี้เป็นหนี้ธนาคารร้อยละ 10 เพื่อนำเงินไปซื้อหรือปลูกบ้าน และกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 20 เป็นหนี้สินเชื่อเงินผ่อน ส่วนใหญ่ผ่อนเงินซื้อรถยนต์ และเป็นหนี้การใช้เครดิตสโมสร/ร้านค้า และชำระคืนโดยหักเงินเดือน

2. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีหนี้สินของข้าราชการตำรวจนำ ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง สถานภาพสมรส เงินเดือน รายได้เสริม ความเพียงพอของค่าใช้จ่ายจากรายได้ของข้าราชการตำรวจนำรวมกับรายได้คู่สมรส การใช้เครื่องอำนวยความสะดวก และการมีค่านิยมในการบริโภคมีความสัมพันธ์กับการมีหนี้สินของข้าราชการตำรวจนำที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

2.2.2 การศึกษาที่เกี่ยวกับภาวะหนี้สิน

ธิดา ว่องวันดี (2550) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์ภาวะหนี้สินของข้าราชการตำรวจ กรณีศึกษา ข้าราชการตำรวจในสังกัดส่วนกลาง โดยการใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลข้าราชการตำรวจในสังกัดส่วนกลาง ซึ่งส่วนใหญ่ทำงานในหน่วยงานบังคับบัญชาที่ขึ้นตรงต่อผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ และเป็นหน่วยงานที่ตั้งอยู่ภายในสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร โดยศึกษาเฉพาะข้าราชการตำรวจระดับปฏิบัติงานในชั้นยศสิบตำรวจถึงพันตำรวจโท และดำรงตำแหน่งผู้บังคับหมู่ถึงรองผู้กำกับการ และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ทางสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) บรรยายลักษณะข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างในรูปค่าร้อยละ (Percentage) ตารางไขว้ (Cross Tabulation) และแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง โดยใช้ค่ากลางเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D. ผลการศึกษาพบว่า ข้าราชการตำรวจในสังกัดส่วนกลางมีหนี้สินร้อยละ 80.9 ส่วนใหญ่เป็นหนี้ประเภทเพื่อการอุปโภคบริโภค ซึ่งเป็นหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ในอนาคต ส่วนข้าราชการตำรวจในสังกัดส่วนกลางที่มีชั้นยศสูงขึ้น ตำแหน่งสูงขึ้น มีอายุราชการมากขึ้น มีรายได้อื่นนอกจากรายได้ราชการ และมีรายได้รวมมากขึ้น จะมีแนวโน้มการเป็นหนี้ประเภทเพื่อการอุปโภคบริโภคลดลง และมีแนวโน้มการเป็นหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้เพิ่มขึ้น เช่น หนี้ประเภทที่อยู่อาศัย หนี้ประเภทยานพาหนะ หนี้ประเภทการศึกษา และหนี้ประเภทการทำธุรกิจ ส่วนปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการสร้างภาระหนี้ของข้าราชการตำรวจในสังกัดส่วนกลางมากที่สุด คือ ระดับรายได้ต่อเดือน และรองลงมา คือ ค่าใช้จ่ายต่อเดือน ในขณะที่ปัจจัยด้านเงื่อนไขการสมัครและหลักเกณฑ์ในการอนุมัติของแหล่งสินเชื่อ เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการสร้างภาระหนี้ที่น้อยที่สุด นอกจากนั้นปัจจัย

ที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกแหล่งสินเชื่อของข้าราชการตำรวจในสังกัดส่วนกลางมากที่สุด คือ อัตราดอกเบี้ยและค่าธรรมเนียม ในขณะที่ปัจจัยการส่งเสริมการขายและโฆษณา เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกแหล่งสินเชื่อที่น้อยที่สุด

สมมาตุ มหารักษ์ (2545) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ภาวะหนี้สินของบุคลากรมหาวิทยาลัยบูรพา 2545 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะศึกษาภาวะหนี้สินและปัจจัยที่มีผลต่อภาวะหนี้สินของบุคลากรมหาวิทยาลัยบูรพา โดยมุ่งศึกษาการใช้จ่ายในการครองชีพและหนี้สินกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นบุคลากรมหาวิทยาลัยบูรพาที่บางแสนทั้งสาย ก, ข, ค, ลูกจ้างประจำและลูกจ้างชั่วคราว จำนวน 323 คนโดยใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม SPSS for window หาค่าทางสถิติ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้ตัวสถิติการวิเคราะห์ T-test และ One-way Anova เป็นตัวทดสอบ

ผลการศึกษาพบว่า ภาวะหนี้สินของบุคลากรมหาวิทยาลัยบูรพา 2545 ร้อยละ 60 เป็นผู้มีหนี้สิน โดยมีหนี้สินเฉลี่ยคนละ 146,312.20 บาท สาเหตุสำคัญที่ก่อให้เกิดหนี้สิน คือ การซื้อหรือสร้างบ้านที่อยู่อาศัย รองลงมาคือ การใช้จ่ายเพื่อดำรงชีพประจำวัน ประเภทบุคลากรอายุ จำนวนผู้อยู่ในอุปการะ และรายได้ ทำให้ภาวะหนี้สินแตกต่างกัน โดยบุคลากรสาย ก มีภาวะหนี้สินสูงกว่าบุคลากรสายลูกจ้างชั่วคราว บุคลากรสาย ข,ค มีภาวะหนี้สินสูงกว่าสายลูกจ้างประจำและสายลูกจ้างชั่วคราว บุคลากรที่มีอายุ 30-39 ปี และอายุ 40-49 ปี มีภาวะหนี้สินสูงกว่าบุคลากรที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี ผู้ที่มีผู้อยู่ในอุปการะ 5 คนขึ้นไป มีภาวะหนี้สินสูงกว่าผู้ที่มีผู้อยู่ในอุปการะไม่เกิน 2 คน และผู้ที่มีรายได้ 10,000-20,000 บาท มีภาวะหนี้สินสูงกว่าผู้มีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท

ตารางที่ 2.1

เปรียบเทียบวิธีการศึกษาและผลการศึกษาของวรรณกรรมปริทัศน์

ชื่อผู้แต่ง	เรื่อง	วิธีการศึกษา	ผลการศึกษา
กาญจนา พูลแก้ว (2544)	พฤติกรรมกรรมการก่อนนี้ และความสามารถในการชำระหนี้สินที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจชั้นประทวนในสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดขอนแก่น	วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS คำนวณหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าไคสแควร์ (Chi-square)	ข้าราชการตำรวจชั้นประทวนในสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดขอนแก่นร้อยละ 85 ก่อนนี้เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในครอบครัว
ทรงวิทย์ วงศ์พระถาง (2546)	ศึกษามูลเหตุที่มีอิทธิพลต่อการกู้ยืมเงินของข้าราชการทหารชั้นประทวนศึกษากรณี หน่วยทหารระดับกองทัพน้อยที่ค่ายกำแพงเพชรอัครโยธิน อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร	วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS คำนวณหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	มูลเหตุที่มีผลต่อการกู้ยืมเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยได้แก่ ผลตอบแทนประจำในรูปของเงินเดือนที่น้อยไม่เพียงพอต่อค่าใช้จ่ายในครอบครัว เบี้ยเลี้ยงหรือรายได้พิเศษในแต่ละเดือนไม่เหมาะสม การหาที่อยู่อาศัยในยามเกษียณ และสวัสดิการช่วยเหลือทหารชั้นผู้น้อยของทางราชการไม่เพียงพอ
จันทิพา บุญยะสมิต (2548)	ศึกษาโครงสร้างและพฤติกรรมกรรมการเงินจากตลาดเงินนอกระบบในหน่วยทหาร กรณีศึกษา นายทหารชั้นประทวน สังกัดกองบัญชาการทหารสูงสุด	สัมภาษณ์นายทุนผู้ให้กู้จำนวน 5 คน พร้อมกับทำการวิเคราะห์การกระจุกตัวของอุตสาหกรรมโดยใช้ดัชนีเฮอพิวดซ์ ส่วนการศึกษาถึงพฤติกรรมการกู้ของผู้กู้เงินจากตลาดเงินนอกระบบในกองบัญชาการทหารสูงสุด โดยใช้ข้อมูลปฐมภูมิที่ได้จากการสำรวจนำมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา	โครงสร้างตลาดเงินนอกระบบในกองบัญชาการทหารสูงสุดมีการกระจุกตัวสูง ส่วนการให้สินเชื่อของตลาดเงินนอกระบบ พบว่าผู้ให้กู้นอกระบบประกอบด้วยผู้ให้กู้ต่างๆ เช่น เพื่อนทหาร ญาติพี่น้อง พ่อค้า แม่ค้า และร้านทอง โดยมีมูลเหตุจูงใจในการปล่อยเงินกู้ คือ ได้รับผลตอบแทนสูงในระยะสั้น

ตารางเปรียบเทียบวิธีการศึกษาและผลการศึกษาของวรรณกรรมปริทัศน์

ชื่อผู้แต่ง	เรื่อง	วิธีการศึกษา	ผลการศึกษา
ร.ต.ท. สุลักษณ์ เสี่ยมลักษณ์ (2544)	ภาวะการณมีหนี้สินและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับภาระหนี้สินของข้าราชการตำรวจ	วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่า ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการวิเคราะห์โดยใช้ตารางไขว้ การวิเคราะห์ความสัมพันธ์และทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ด้วยวิธีทดสอบค่าไคสแควร์ (Chi-square)	ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีหนี้สินของข้าราชการตำรวจน้ำ ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง สถานภาพสมรส เงินเดือน รายได้เสริม ความเพียงพอของค่าใช้จ่ายจากรายได้ของข้าราชการตำรวจน้ำรวมกับรายได้คู่สมรส การใช้เครื่องอำนวยความสะดวก และการมีค่านิยมในการบริโภค
ธิดา ว่องวันดี (2550)	การวิเคราะห์ภาวะหนี้สินของข้าราชการตำรวจ กรณีศึกษาข้าราชการตำรวจในสังกัดส่วนกลาง	วิเคราะห์ทางสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) บรรยายลักษณะข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง ในรูปค่าร้อยละ (Percentage) ตารางไขว้ (Cross Tabulation) และแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง โดยใช้ค่ากลางเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D.	ข้าราชการตำรวจในสังกัดส่วนกลางมีหนี้สินร้อยละ 80.9 เป็นหนี้ประเภทเพื่อการอุปโภคบริโภค ส่วนปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการสร้างภาระหนี้ของข้าราชการตำรวจในสังกัดส่วนกลางมากที่สุดคือ ระดับรายได้ต่อเดือน และรองลงมาคือ ค่าใช้จ่ายต่อเดือน
สมมาตุ มหารักษ์ (2545)	ภาวะหนี้สินของบุคลากรมหาวิทยาลัยบูรพา 2545	วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม SPSS หาค่าทางสถิติ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้ตัวสถิติการวิเคราะห์ T-test และ One-way Anova เป็นตัวทดสอบ	บุคลากรมหาวิทยาลัยบูรพา ร้อยละ 60 เป็นผู้มีหนี้สิน โดยเฉลี่ยคนละ 146,312.20 บาท สาเหตุสำคัญที่ก่อให้เกิดหนี้สิน คือการซื้อหรือสร้างบ้านที่อยู่อาศัย รองลงมาคือค่าใช้จ่ายเพื่อดำรงชีพประจำวัน